

Valsts augu
aizsardzības dienests

AGROĶĪMIJAS departaments

Skaidrīte Rulle

Agroķīmijas departamenta direktore

skaidrite.rulle@vaad.gov.lv

17.02.2022, NVO

Valsts augu
aizsardzības dienests

MĒSLOŠANAS LĪDZEKĻI aprite/lietošana

Valsts augu
aizsardzības dienests

ML un SB aprite Mēslošanas līdzekļu aprites likums

✓ Reģistrācija -	128
✓ Atļauju izsniegšana -	27
✓ EK mēslošanas līdzekļu uzskaitē -	152
✓ Savstarpējā atzīšana (paziņošana) -	36

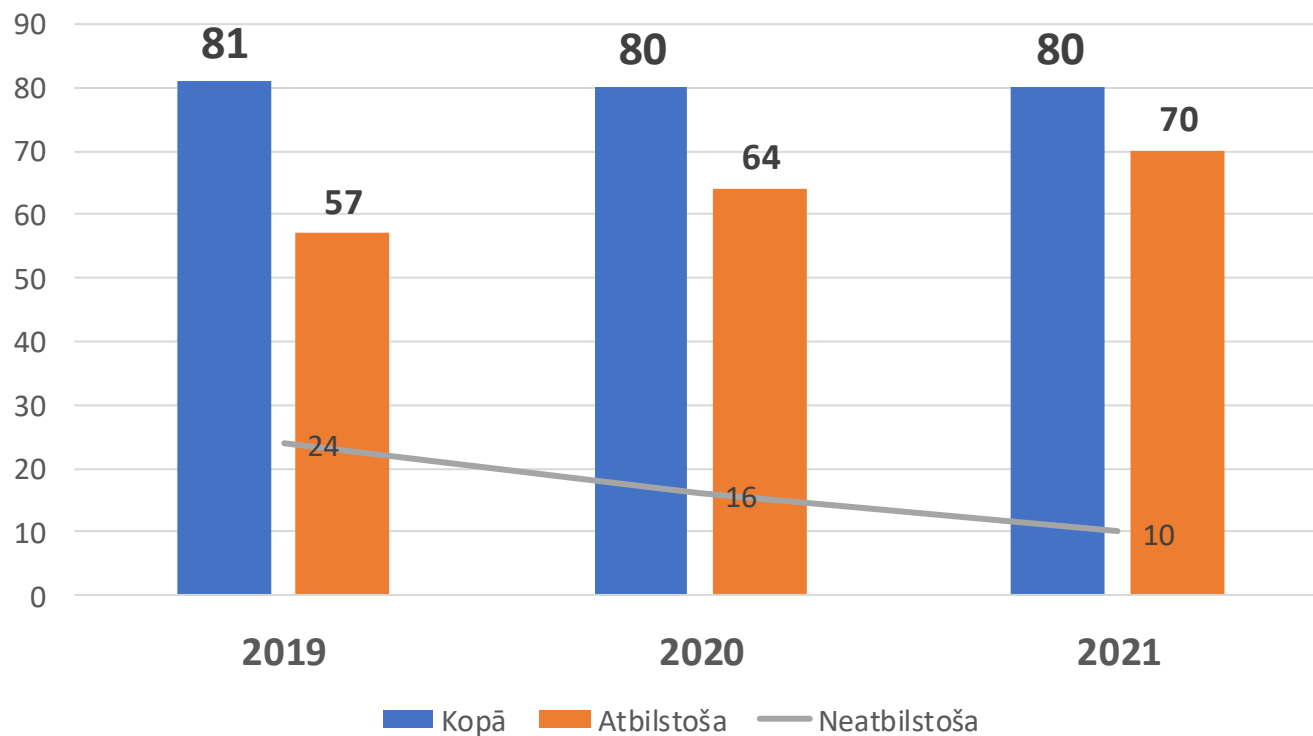
2021. gads **Σ 343**

- ✓ Mēslošanas līdzekļa un substrāta izvērtēšana izmantošanai bioloģiskajā lauksaimniecībā (mēslošanas līdzekļa vai substrāta atbilstību regulas [2021/1165](#) II pielikumā noteiktajām prasībām (*līdz 15.01.2022 – regulas 889/2008 I pielikuma prasībām*) – **25**
- ✓ Aprītē esošo ML un SB kvalitātes uzraudzība – 80 ML un SB

Valsts augu
aizsardzības dienests

ML un SB kvalitātes uzraudzība

Valsts augu
aizsardzības dienests

ML un SB «Atļauts izmantot bioloģiskajā lauksaimniecībā»

Saraksts publicēts dienesta tīmekļvietnē
http://registri.vaad.gov.lv/reg/ml_substrati.aspx

Meklējot obligāti jānorāda ML vai SB statuss:

«Reģistrēts», «Atzīts», «EK ML» vai «Ar atļauju»

Mēslošanas līdzekļu un substrātu saraksts

Mēslošanas līdzekļa statuss*:

Reģistrēts

Apliecības/atļaujas numurs:

Nosaukums:

Ražotājs:

Reģistrētājs/pieteicējs:

Mēslošanas līdzekļa veids - grupa:

<...>

Mēslošanas līdzekļa veids - apakšgrupa:

<...>

☐ Bioloģiskā lauksaimniecība (ražots bioloģiskās lauksaimniecības uzņēmumā)**

☒ Atļauts izmantot bioloģiskajā lauksaimniecībā**

☐ Amonija nitrāta slāpekļis > 16%**

☐ Anulēts**

Meklēt

Iztīrīt

Drukāt

Valsts augu
aizsardzības dienests

ML LIETOŠANA

MK 23.12.2014 noteikumi Nr.834

«Prasības ūdens, augsnes un gaisa aizsardzībai no lauksaimnieciskās darbības izraisīta piesārņojuma»

Izdoti saskaņā ar **likumu Par piesārņojumu**

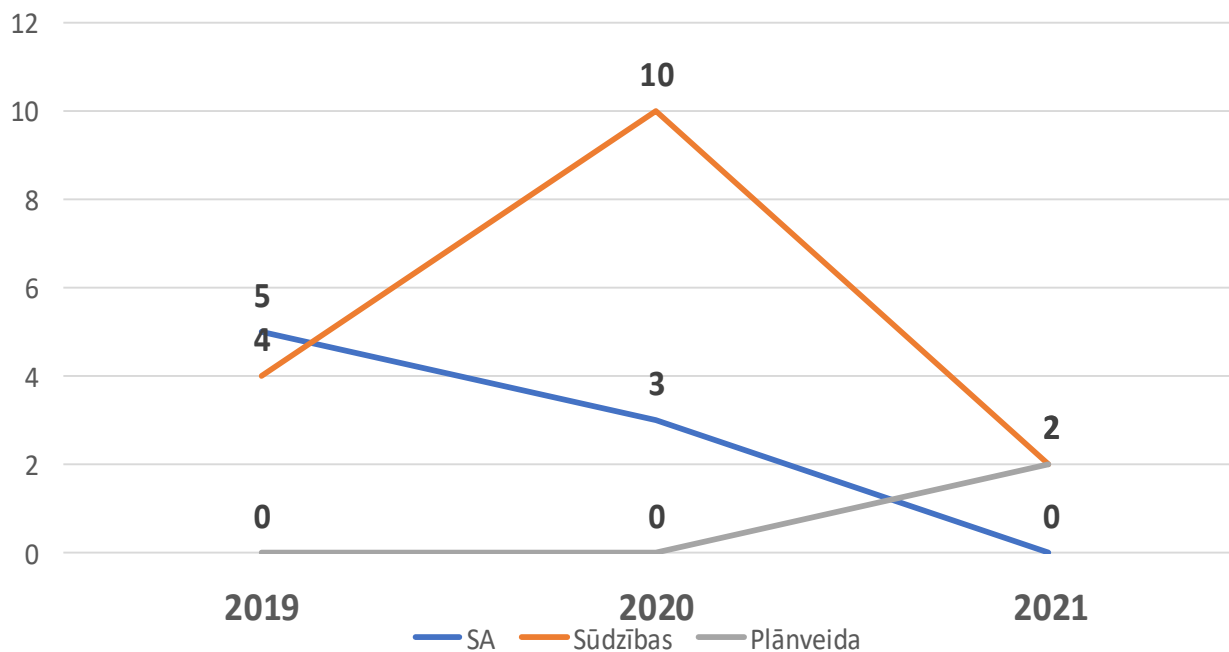
VAAD pārbauda:

- ✓ ĪJT savstarpējās atbilstības pārvaldības prasību ietvaros pie LAD klientiem – **85/ būtiskas neatbilstības netika konstatētas** (2020. gadā – 4 % no pārbaudēm);
- ✓ Pamatojoties uz iedzīvotāju sūdzībām – **24/ 2** pārkāpumi jeb **8 %** (2020. gadā – 24 % no pārbaudēm)
- ✓ Plānotās pārbaudes visā Latvijas teritorijā saimniecībās, kas atlasītas pēc riska kritērijiem, ņemot vērā lauksaimniecības dzīvnieku skaitu – **70/ 2** būtiski pārkāpumi jeb **3 %** (2020. gadā būtiski pārkāpumi netika konstatēti)

Valsts augu
aizsardzības dienests

Administratīvo pārkāpumu lietas

Sūdzības - šķidrmēsli/virca/pakaišu kūtsmēsli pēc izkliedēšanas nav iestrādāti augsnē 12 h laikā

Plānveida - digestātam nav veiktas analīzes pirms krātuves iztukšošanas

Valsts augu
aizsardzības dienests

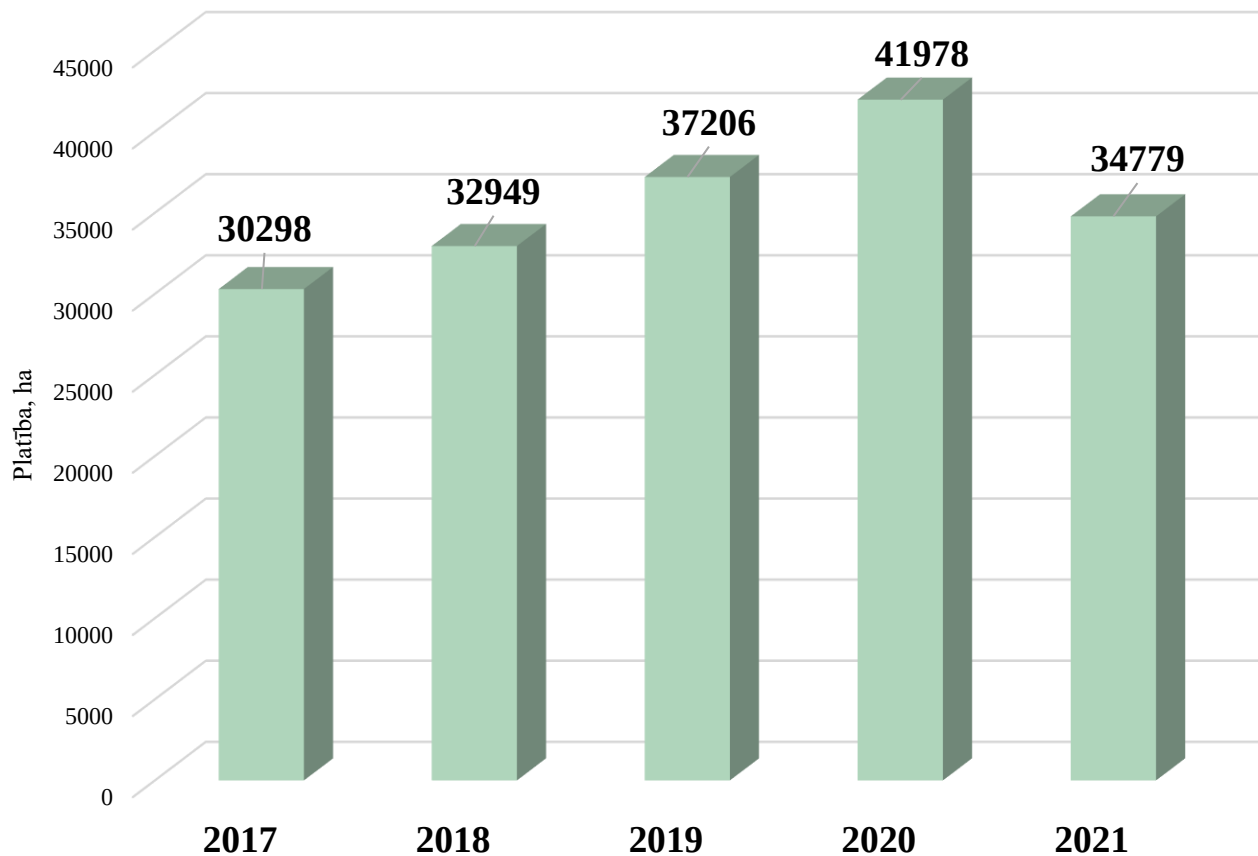
AUGSNES AGROĶĪMISKĀ IZPĒTE monitoringi

Valsts augu
aizsardzības dienests

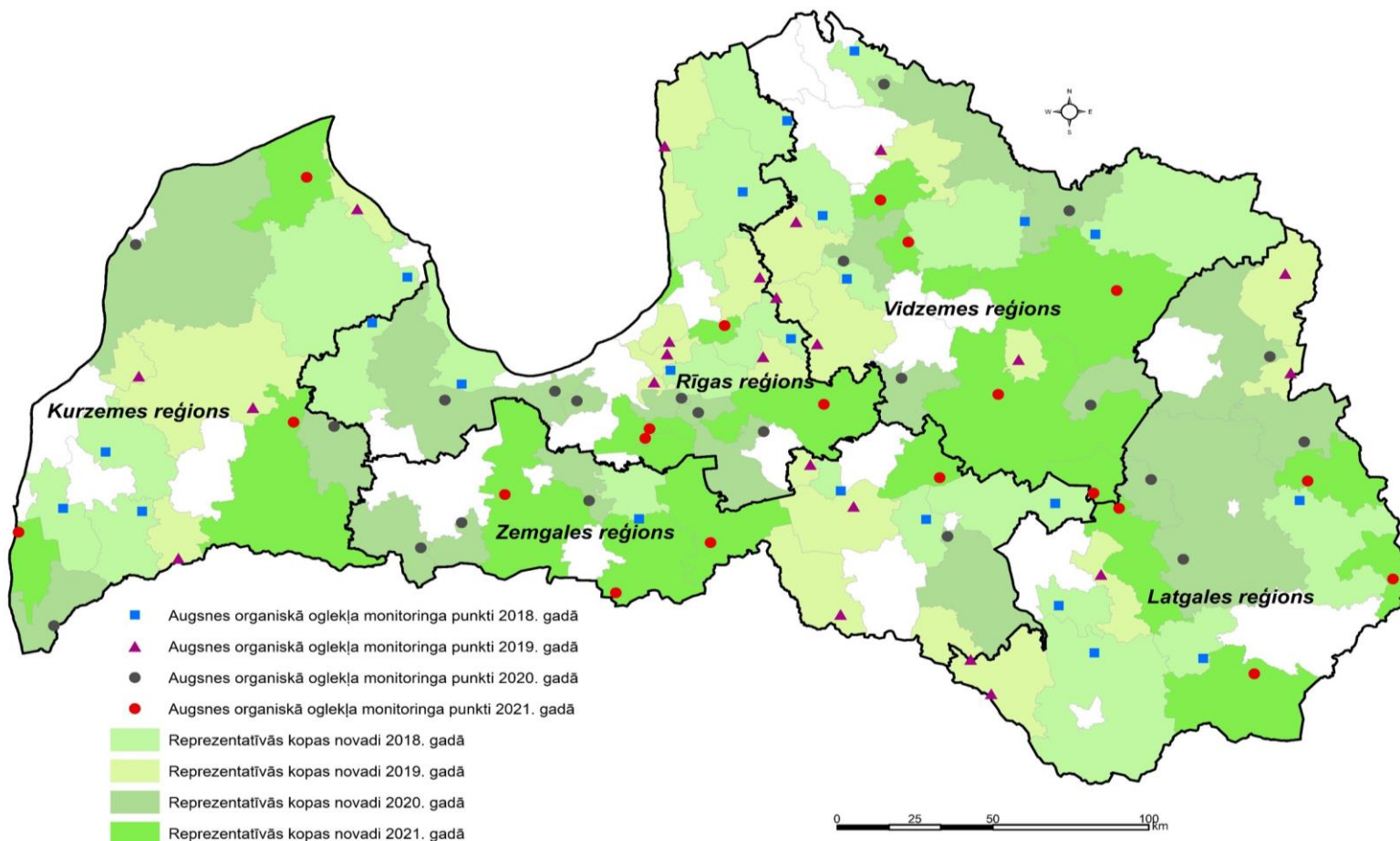
Augšņu agroķīmiskā izpēte 2017. – 2021. gads **177 210 ha jeb 9 % no koptās LIZ**

Valsts augu
aizsardzības dienests

AAI reprezentatīvā kopa 2018. – 2022. gads 25 000 ha

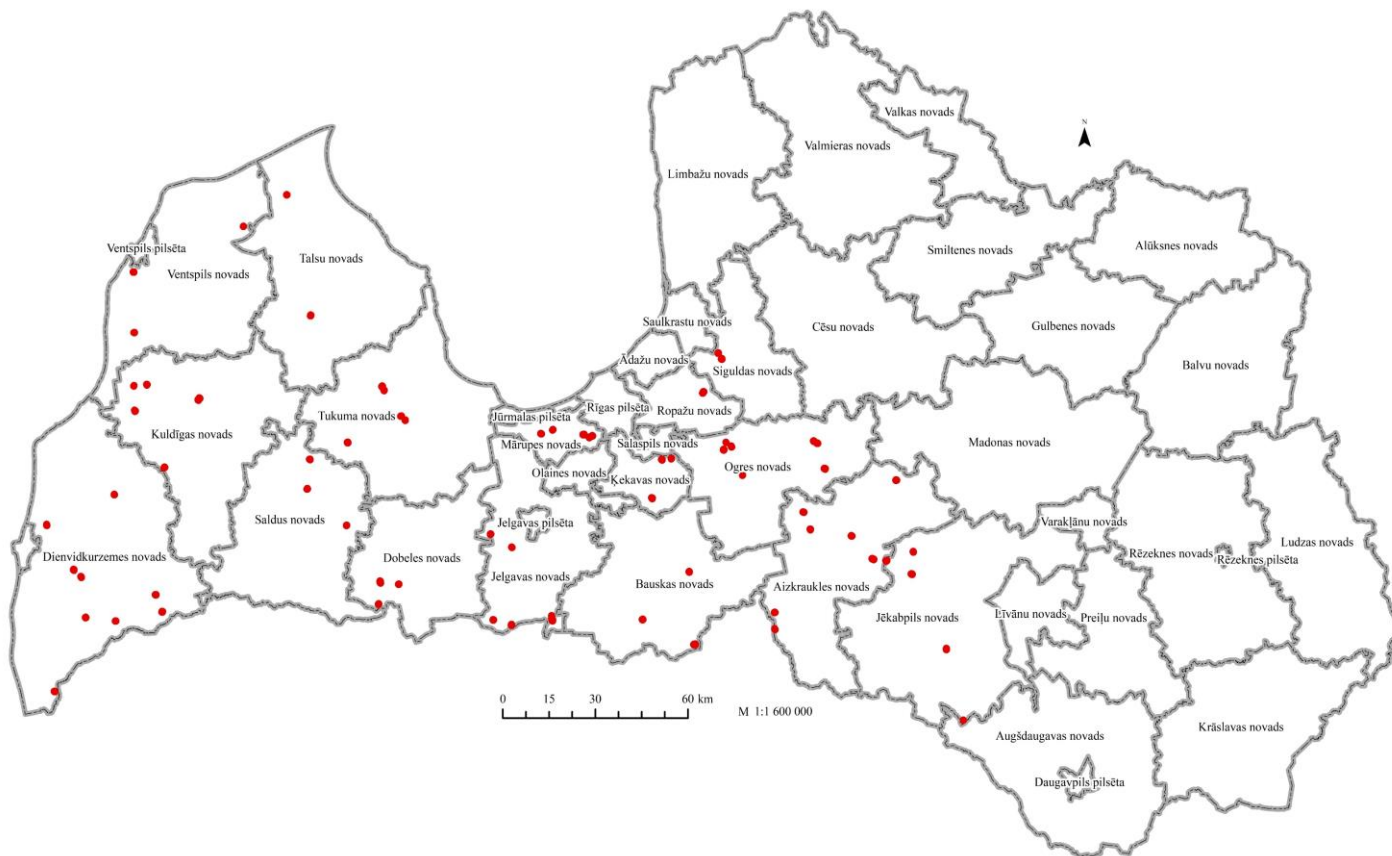

Valsts augu
aizsardzības dienests

Norvēģijas finanšu instrumenta projekts

Ilgspējīgas augsnes resursu pārvaldības uzlabošana
lauksaimniecībā

E2SOILAGRI 2021. – 2024.gads

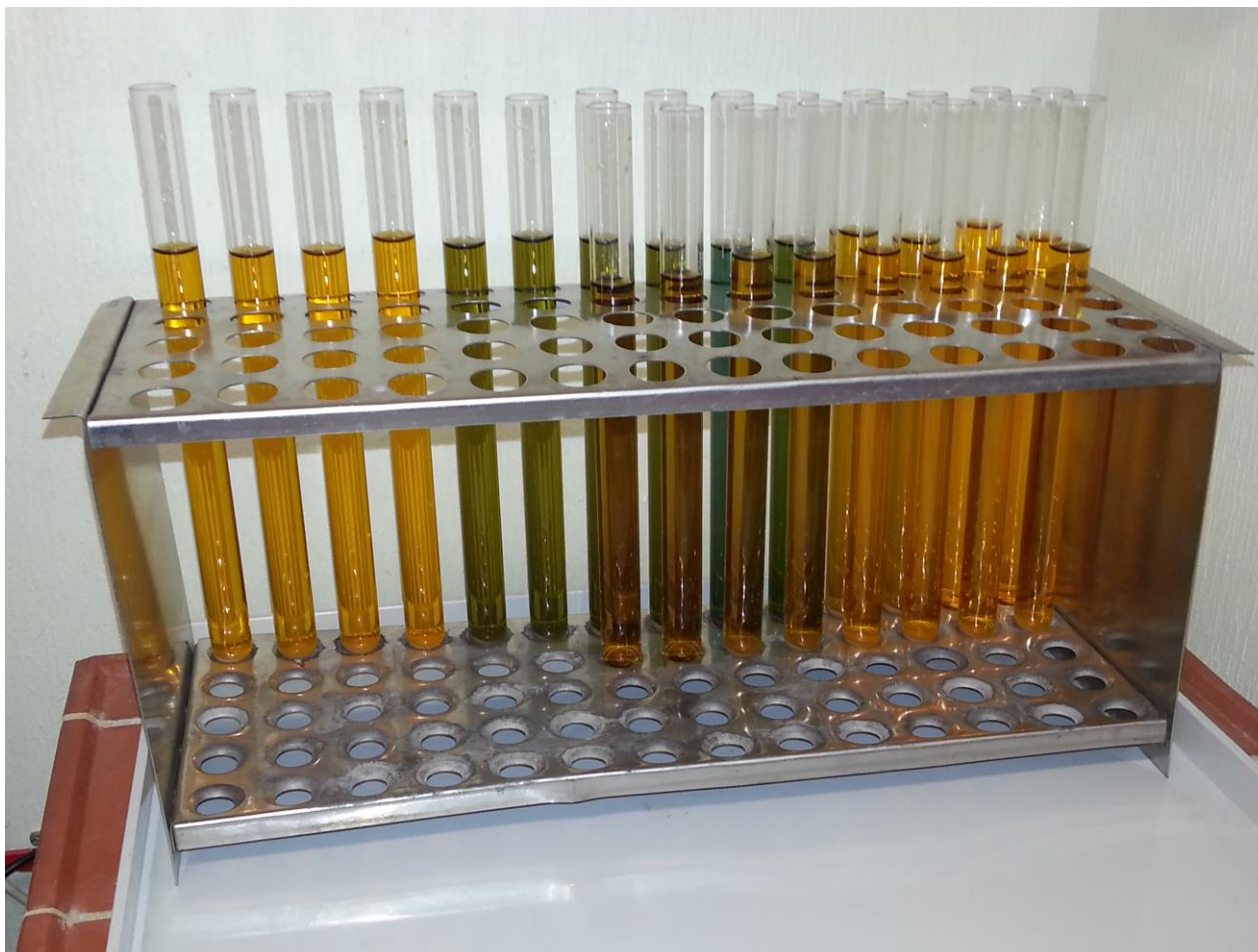

**Augsnes oglekļa monitoringa 80 punkti 2021.
gads (projektam noslēdzoties – 200)**

Valsts augu
aizsardzības dienests

AGROĶĪMIJAS LABORATORIJA

Valsts augu
aizsardzības dienests

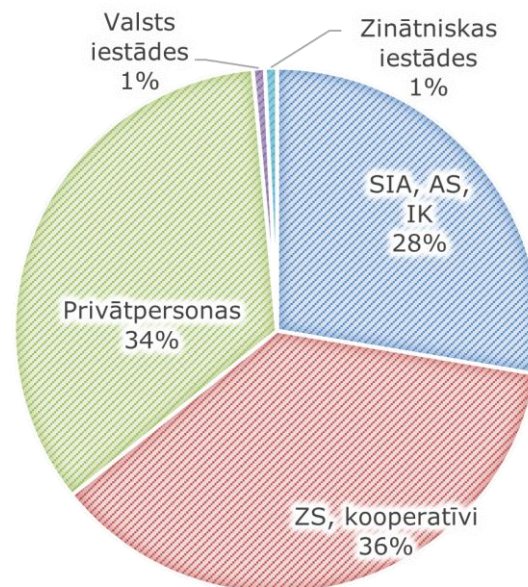
Agroķīmijas laboratorijas klienti

Laboratorija nosaka augsnes **agroķīmiskos rādītājus**

- VAAD AAI daļas ņemtajiem paraugiem (~9000 paraugi gadā)
- klientu individuāli iesniegtajiem paraugiem (~4000 paraugi gadā).

Zinātniskās iestādes, ar ko ir ilggadēja sadarbība :

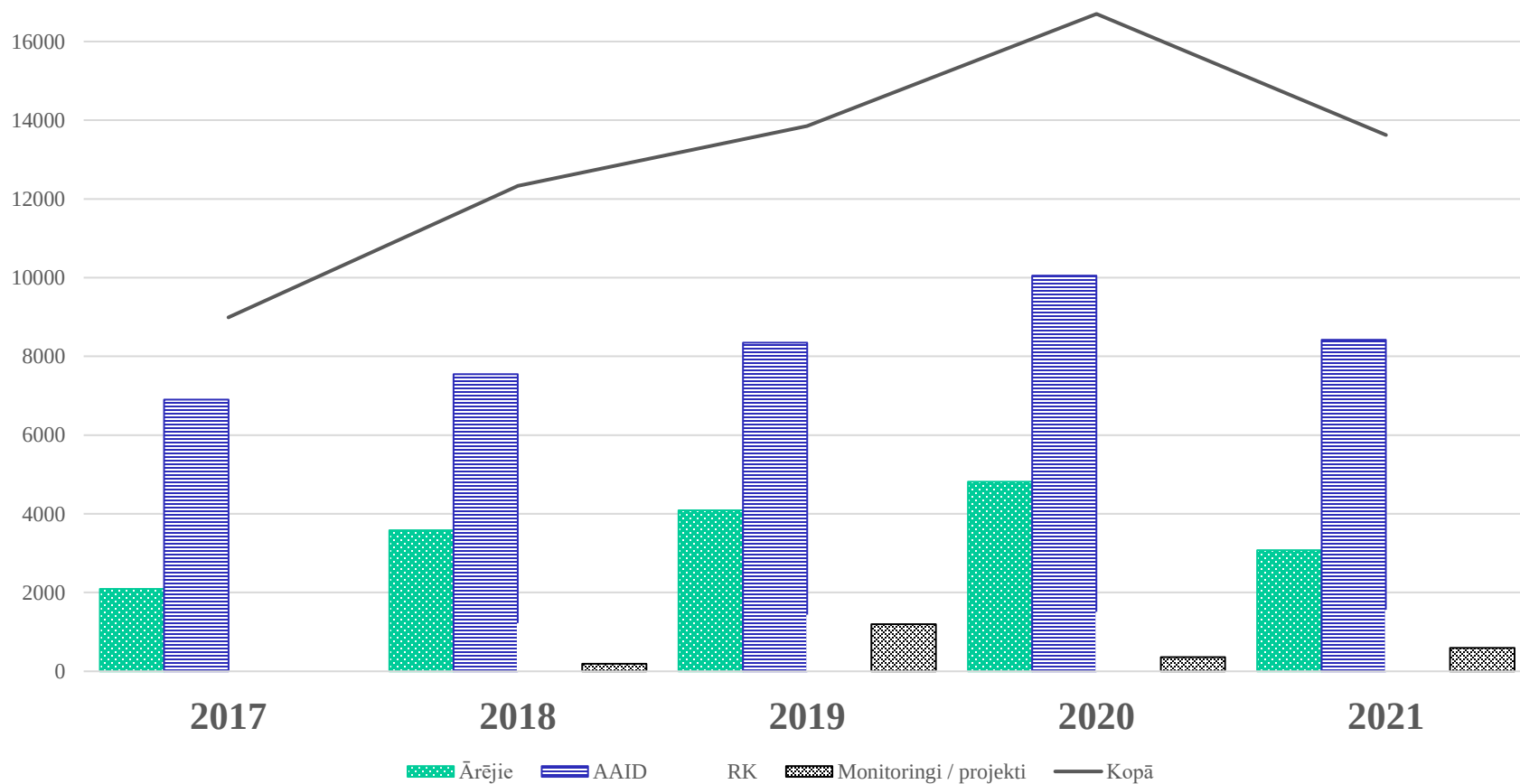
- ✓ Latvijas lauksaimniecības universitāte
- ✓ Agroresursu un ekonomikas institūts
- ✓ Dārzkopības Institūts
- ✓ Vides risinājumu institūts

Valsts augu
aizsardzības dienests

Analizētie paraugi

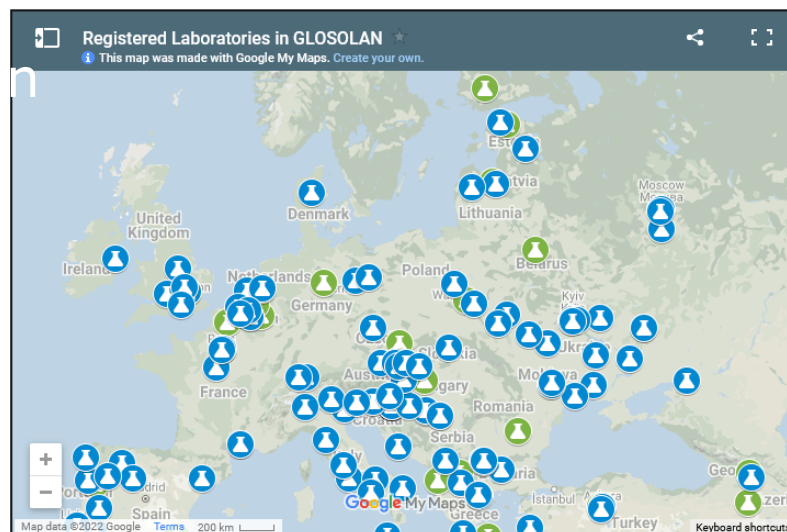

Valsts augu
aizsardzības dienests

- Laboratorija ir GLOSOLAN un EUROSOLAN dalībniece.
- GLOSOLAN ir augšņu laboratoriju tīkls ar vairāk kā **800 laboratorijām** visā pasaulē. EUROSOLAN ir šī tīkla Eiropas daļa.
- Tīklu mērķis ir celt laboratoriju kompetenci un izstrādāt harmonizētas augsnes analīzes metodes.

<https://www.fao.org/global-soil-partnership/glosolan/en/>

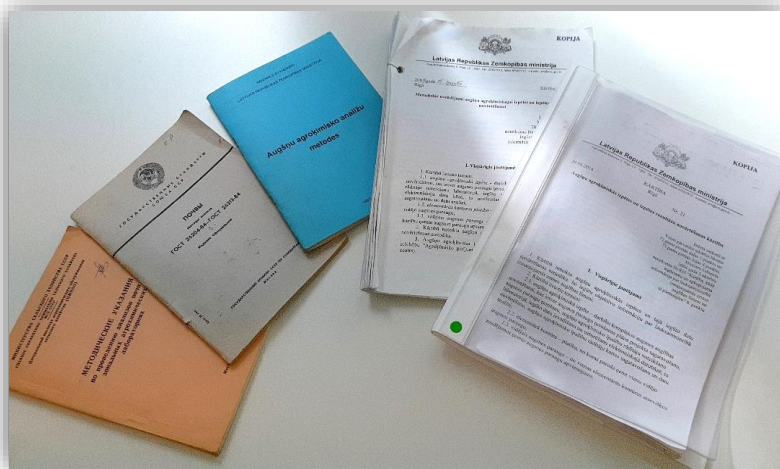

Valsts augu
aizsardzības dienests

Augsnes analīžu metodes

- Augsnes agroķīmiskajām analīzēm līdz šim tika lietotas *ZM 2014.gada 29.augusta kārtības Nr.21 metodes*.
- Tās ir balstītas uz 1997.gada **ZM nozares standartiem**, kas savukārt tika balstītas uz 60.-70. gadu **ГОСТ standartiem**.
- Metodes ir videi un darbiniekiem kaitīgas, novecojušas, problēmas iegādāties atsevišķas ķīmiskās vielas, kā arī nodrošināt visaptverošu dalību starptautiskās prasmes pārbaudēs.

Valsts augu
aizsardzības dienests

Augsnes analīžu metodes

Izdota jauna ZM 2022.gada 4. janvāra kārtība Nr.1 «[Augšņu agroķīmiskās izpētes un izpētes rezultātu novērtēšanas kārtība](#)», kurā tika iekļautas jaunas metodes agroķīmisko elementu ekstrakcijai un noteikšanai 0,43 M slāpekļskābē, kas balstītas uz starptautisku ISO 17586:2016 standartu.

Jauno metožu priekšrocības:

- ✓Palielinās laboratorijas kapacitāti
- ✓Mazāk kaitīgas gan videi, gan cilvēkam
- ✓Ekonomiski izdevīgākas

Valsts augu
aizsardzības dienests

Atbildes uz jautājumiem

Kad VAAD veiktās augsnes analīzes varētu būt pieejams elektronisko karšu veidā, lai tās jau praktiski tālāk varētu izmantot pie sējas, mēslošanas, kaļķošanas u.t.t

VAAD agroķīmiskās izpētes materiāli jau šobrīd ir pieejami elektronisko karšu (*shape failu*) veidā. Failos ir gan paraugu nr., gan parauga analīžu rezultāti, gan to piesaiste poligoniem.

Tālāka failu izmantošana ir lauksaimnieka kompetencē.

- ✓ Failu savienojamību ar ML devām (pēc Kārkliņa normatīviem) varētu risināt topošās Lauksaimniecībā izmantojamās zemes pārvaldības sistēmas ietvaros.
- ✓ Paliek aktuāls failu un ML devu savienojums ar dažādām ĢIS programmām dažādās ML izklīdes iekārtās.

Valsts augu
aizsardzības dienests

Atbildes uz jautājumiem

Cik laboratorijas Latvijā, kas ir akreditētas augšņu analīžu veikšanai?

Augšņu jomā akreditētās laboratorijas (10)

- **VAAD Agroķīmijas laboratorija**
- **Sabiedrība ar ierobežotu atbildību Augsnes Laboratorija laboratorija**
- Sabiedrība ar ierobežotu atbildību "Vides audits" laboratorija
- SIA "Liepājas ūdens" Centrālā testēšanas laboratorija
- SIA „Rīgas ūdens” Apvienotā ūdens kvalitātes kontroles laboratorija
- Sabiedrības ar ierobežotu atbildību "AND resources" testēšanas laboratorija
- SIA "VIDES KONSULTĀCIJU BIROJS" laboratorija
- SIA "GEO CONSULTANTS" laboratorija
- Sabiedrības ar ierobežotu atbildību "VIK Eko" testēšanas laboratorija
- Atvasinātas publiskas personas "Latvijas Valsts mežzinātnes institūts "Silava"" Meža vides laboratorija

Piezīme – veic AGROķīmiskās analīzes

Valsts augu
aizsardzības dienests

Atbildes uz jautājumiem

Vai VAAD var publicēt pieejamos vēsturiskos augsnes agroķīmiskās izpētes datus, datus par meliorācijas labošanu, akmeņainību

Var, sākt ar 2009. gadu novadu griezumā (AAI dati, akmeņainība, reljefs, mitruma apstākļi).

Meliorācijas sistēmas nav VAAD kompetence un nav iekļautas AAI datu bāzē

Valsts augu
aizsardzības dienests

Atbildes uz jautājumiem

Kā VAAD pašlaik vērtē aizsargjoslu ievērošanas prasības attiecībā uz AAL un minerālmēsliem vai nebūtu jānosaka, ka sodīt drīkst tikai tādā gadījumā, ja atliekvielas ir konstatētas nevis uzreiz pirmajā aizsargjoslas metrā, bet aiz aizsargjoslas teritorijas, piemēram, uz krots vai grāvja nogāzes?

Kamēr nav noteikts citādi, 10 m

Valsts augu
aizsardzības dienests

Atbildes uz jautājumiem

Kā VAAD vērtē iespēju ieviest obligātas augsnes analīzes arī bioloģiskajām saimniecībām, lai būtu objektīvi monitoringa dati par "nemēslošanas" ietekmi uz augšņu nodrošinājumu ar barības vielām un organiskās vielas saturu augsnē

Pozitīvi, jo arī bioloģiskajās saimniecībās laika gaitā mainās gan reakcija, gan OV un barības elementu saturs.

Valsts augu
aizsardzības dienests

Atbildes uz jautājumiem

Kādas ir iespējas īslaicīgai kūtsmēslu uzkrāšanai uz lauka, piemēram, 2 mēnešu pirms izkliedēšanas, tādejādi pavasara periodā neizbraukājot ceļus, kā arī optimizējot loģistikas un darbaspēka izmaksas?

Kūtsmēslu uzglabāšana, tai skaitā uz lauka, saskaņā ar MK 23.12.2014 noteikumiem Nr.829 «[Īpašās prasības piesārņojošo darbību veikšanai dzīvnieku novietnēs](#)» ir Valsts vides dienesta kompetence.

Jā, tas ļautu optimizēt darbus.

Valsts augu
aizsardzības dienests

Paldies par uzmanību!

**Esam atvērti konstruktīvai
sadarbībai ...**